

Tanácsi önállóság és nyílt várospolitika

Interjú Papp Gyulával

Szeretjük városunkat és sokat aggodunk városunkért. Felkapjuk a fejünket, ha arról hallunk, hogy egy új üzlet, iskola vagy óvoda épül. Egymásnak is mondjuk, ha Szegednek jó híre túljut az ország határain. Szociológusok véleménye szerint egy város nem más, mint élő organizmus. És hogy ez az organizmus miként szervezett, hogyan működik, arról az egyik legilletékesebbel, a helyi önkormányzat vezetőjével, a Szeged megyei város tanácselnökével, Papp Gyulával beszélgettünk.

— Divatos manapság arról szólni, hogy mi a korszerű. A tanácsi munkában mit jelent a modernség?

— Társadalmunk mai fejlődési szakaszában a tanácsok sem dolgozhatnak hagyományos módszerrel, ezért a tanácsi szervezetek mindenütt nagy erőfeszítést tesznek a korszerűsítés érdekében. Ez mindenekelőtt a területi tevékenység korszerűsítését, a szocialista demokrácia továbbfejlesztését jelenti, ami a helyi népképviselői önkormányzati rendszer kiteljesedésével együtt mehet végbe. Most úgy tűnik, az új gazdasági intézkedések szétfeszítik az eddigi kereteket, és a közvetlen tanácsi demokrácia kap nagyobb mozgásteret. Eddig is sokat beszélünk arról, hogy a lakosság véleményét adott esetekben figyelembe kell venni. Tettünk is ezért valamit. Mi kezdeményeztük az országban először a tanácsközösi központokat, vagy hogy a tanácsok az üzemekben is számoljanak be munkájukról. Azonban ez mind kevés, a jövőben még inkább szeretnénk elérni, hogy a közérdekű kérdéseket döntés előtt társadalmi fórumokon szembesítjük a lakossággal. Eddig is voltak társadalmi viták, például hol épüljön meg egy objektum, hol változtassunk a városszerkezeten. Ezek a viták azonban kiteljesednek, amelyekre nekünk jobban fel kell készülnünk. A dolgot természetesen fogva előfordulhat az is, hogy alumaradnak, akik a javaslatot előterjesztik, mert a kérelmet a lakosság másképp ítéli meg.

— Sokszor lehet hallani, a tanács gúzsba kötve táncol. A politika szerint a tanács önálló, ám a valóságban a testület kancsalul festett eget néz.

— Jelenlegi gazdasági körülményeink között újabb ellentmondás keletkezett a tanácsi önállóság fejlesztése és az anyagi eszközök felhasználásának lehetősége között. A jövőben egyre nagyobb szerepet kap a tanácsi önállóság, és így érthető, hogy a lakosság is a tanácsot teszi majd felelőssé az ellátási körülményekért. A testület azonban csak abban tud felelősséget vállalni, amiben nem formálisan gyakorolja döntési jogát. Természetesen megértjük az ország gazdasági nehézségeit és nem kerünk nagyobb szeletet a közös tortából, mint amennyit országunk adni tud. De a jelenlegi szituációban azt tartjuk korszerűnek, hogy olyan gazdasági alapja képződjön a városnak, ami az önkormányzat tökéletes működésének feltételeit garantálja. Ekkor nem irányítottan érkeznek a pénzeszközök, hogy ezért csak iskolát, azért csak kórházat építhetünk. A helyes állami törekvések ellenére, sajnos, egyes főhatóságok még mereven ragaszkodnak a korábbi reflexek alapján a keretgazdálkodáshoz, változatlanul elosztani akarnak. Az itt képződő és ránk eső alap tehát, maradjon itt, felhasználásáról testületünk döntsön. A régi reflex abból adódik, hogy a szakértőket feltétlenül felelősségük érvényesítését, úgy vélik, hogy a tanács az ágazati pénzeszközöket nem rendeltetésszerűen használja fel. Pedig a tanács — és ez nemcsak Szegeden van így — jelentősen túlteljesítette a legfontosabb ágazati célokat. A testület jól tudja, „hol szorít a cipő” és mindig a legszükségesebbre adja a pénzt. Tehát várhatóan erősödik majd a testületi döntések kockázata. Ezért azonban érdemes a régi sziluson változtatni azért, hogy a tanácsnak jó érzése legyen, hogy ő döntött. Ezt a munkamódszert a jelenlegi gazdasági körülmények között is jól meg lehetne valósítani és ötven százalékkal javi-

taná a tanács tagjainak közérzetét. Pénzkérdés is ez, de főleg politikai kérdés, hogy az önkormányzat érezze lehetőségeinek, mozgásának kiteljesedését. Ebben az esetben a tanácsok ugrásszerűen nagyobb lenne a tekintélye és önbecsülése. Talán ennek következtében sok tanács tag nem fáradna ki a ciklus második felére, hanem ambíciót kapna a „harcközhöz”. A várospolitikai műhelymunka még jobban felélné. Lennének veszekedések, de a vitákban senki sem a szocializmust kérdőjelezi meg. Úgy érzem, negyven év után elérkeztünk ahhoz, hogy az ilyen jellegű vitákban nem kell a hatalmat féltetni. Különbözőben is ettől erősödik a hatalom.

— Beszéljünk még a demokráciáról, mint a jó közérzet forrásáról. Ennek érdekében hogyan lehetne szorosabbá tenni a lakosság és a tanács kapcsolatát?

— A döntéseket ezután is a szakemberek készítik elő, s ez a tény felveti a tanácsi apparátus és a testület kapcsolatát. Ez jelenleg ellentmondásokkal terhes. Sokan bírálják a tanácsok közül, hogy kevésbé veszik figyelembe véleményüket egy-egy kérdés, döntés előkészítésénél. Ezért a tanácsok képviselői tevékenységének erősítése a jövőben nélkülözhetetlen. A tanácselnök szinte tudathasadós helyzetben él, hiszen mint a testület és a szakapparátus vezetője, mindkét „fél” véleményét figyelembe veszi. Sőt, mint a vb vezetője, ügyel az ágazati szervek utasításainak végrehajtására. A lakossági, illetve apparátusi és központi érdekek állandó egyeztetése nagyon fontos kérdés. A tanácsotörvény módosításából következik, hogy a tanácsi tisztségviselőknél jobban be kell kapcsolódnunk a testületi munkába. A testületek legyenek ellenőrző szervei a szakigazgatásnak. És természetesen nemcsak ellenőrző feladatkört lássanak el, hanem inspirálják is a szakapparátust. Úgy tűnik, a tanács laikus testület, azonban ez mégsem igaz, hiszen tagjai között a tanácsi bizottságokban kiváló jogászok, orvosok, pedagógusok, munkások, tudósok, kulturpolitikusok, közigazdászok találhatók. És ha ezeknek egy csoportja érdemben felülvizsgálja a szakigazgatás döntés-előkészítő munkáját, javaslatot, akkor már nem laikusok véleményezéséről beszélhetünk. Ehhez kapcsolódik a nem tanácsi szervekkel való együttműködés, amelyet szintén fejlesztetni kívánunk.

— Ön Szeged állampolgára is. Ilyen státusban mennyire elégedett a tanács működésével?

— Elmondhatom, hogy a jelenlegi gazdasági körülmények között a tanács tisztas eredményeket mondhat magának. Ha az országos összehasonlító adatokat megnézzük, akkor a városnak nincs szegénykezni valója, sőt, bizonyos területeken az elsők között vagyunk. Így kiemelhetnénk a lakásépítést, a tömegközlekedés helyzetét, az egészségügyi beruházásokat. Most a továbblépésnél a következő tervidőszak előkészítésénél sok mindenre támaszkodhatunk, nem nullpontról indulunk.

— Gyakran lehet hallani, Szeged szerepéhez méltatlanok a kulturális fejlesztések...

— A kulturális fejlesztéseket komplex módon vizsgáljuk! Ami az alapellátást illeti — iskolák, óvodák, bölcsődék — jó színvonalat értünk el. De vizsgáljuk aprólékosan a terepet. Építünk egy gyönyörű könyvtárat, ami a város közművelődési igényét magas színvonalon kielégíti. Ez fontosabb, mint a hiányzó művelődési ház, amelyből egy-kettő természetesen el-

kelne az új városrészekben. A színházépítésnek is most már látjuk a végét. Azáltal, hogy a könyvtárat kiköltöztettük, megalapoztunk egy nagy múzeumot. Ha a múzeum, a könyvtár és a színház tökéletesen működik — s ehhez még hozzávethetjük az Ifjúsági Házat —, akkor a kultúra infrastrukturális alkotóelemei Szegeden megtalálhatók. Ha ma felvetik, hogy a kulturális fejlesztéseket elhanyagoljuk, akkor erre azt válaszolhatom, öt évvel ezelőtt ez a vélemény jogos volt. Az alapvető lépéseket megtettük, most úgy látjuk, elmaradtunk a lakótelepi közösségi intézmények építésében, hiányzik egy színvonalas hangversenyterem, mert a jelenlegi nem méltó a város zenei életéhez, és szükség van természetesen arra, hogy a szabadidő játékok nézőterének felújítását mielőbb megoldjuk. Elmaradtunk a középiszkolai tanterem építésében és a közeljövőben csak részben pótolhatjuk a hiányosságokat.

— A jövőben milyen irányban halad a városépítés?

— Jelentős tény — ország-szerte is elismerik —, hogy a 30 ezer új lakás felépítése mellett meg tudtuk őrizni a történelmi városmagot, a régi városszerkezetet. Szeged belvárosa olyan, mint az ékszerdoboz, és a házigyári elemekből készült új városrészeink is emberszabásúak — különösen ha más települések lakótelepeivel hasonlítjuk össze. A következő években a nagyobb léptékű városfejlesztés területe marad Rókus. Ezenkívül Újszegeden, a Szőregi út bal oldalán folytatjuk az Odesszai városrész építését. Aztán át kell gondolnunk Dél-Újszegednek a fűveskert felé való fejlesztését is, de az utóbbiak meg kell teremteni az infrastrukturális hátterét, a szennyvízelvezetés nem kis gondját. Egyébként a következő öt-éves tervben szeretnénk megoldani az egész város szennyvíztisztítását, ami egyben kormányprogram is. A város fejlesztése csökkentett dinamikával, mérsékelt ütemben, de magasabb színvonalon folytatódik.

— Szeged fejlesztésében volt egy „sietős dinamika”. Ma pedig az Ön kedvenc szavajárásával a „csökkentett dinamika” időszak következett be. Mit jelent ez mindennapi életünkben?

— A város fejlesztését 1960-tól 1980-ig egy sietős, kiséreltetett dinamika jellemezte, hiszen pótolni kellett az ötvenes években elmaradt, és később olyan nagyon hiányzó beruházásokat. A hatodik ötves tervben a város fejlesztésének dinamikája enyhén emelkedő, de még növekedő trendvonalat mutat. Ez az enyhe emelkedés megfelelő a város érdekeinek, és ezt meg kell tartani. Ezzel azért is meg kell elégednünk, mert a korábban tapasztalt nagyfokú társadalmi mobilizáció befejeződött, és ma már a minőségi fejlesztés korát éljük. Ezt a dinamikát úgy képzeljük el, hogy például ma általános iskolai tantermet alig építünk, de annál több középiskolát hozunk tető alá. A lakásépítésben elértünk egy színvonalat és ezért ötves tervként nem a 12 ezer, hanem csak 6-8 ezer lakás felépítését tűzzük ki célul. De ez még mindig fejlődést mutat. Nem értek azokkal egyet, akik hangoztatják, a városépítés, -fejlesztés stagnál. Nem szabad elfeledkeznünk arról, hogy az elmúlt 20 évben elkészült objektumok működnek, és egy más, jobb életminőséget biztosítanak Szeged polgárainak. A várospolitikában most már a hangsúly a fejlesztésekről fokozatosan a város, üzemelésére ment át.

Szeged polgárai támogatják a várospolitikát és mellelte évente közel 100 millió forint értékű társadalmi munkával voksolnak. A város lakossága igennel válaszol arra, amit eddig csináltunk, de ugyanakkor az elhanyagolt kérdéseknél türelmetlen, és a mi feladatunk az, hogy ezt a türelmetlenséget a helyes cselekvéssel oldjuk fel.

HALÁSZ MIKLÓS

Lódi Ferenc

Hagyaték

A nyarat láttad eddig, édes, zoldet a fákon, virágon méheket. A mindenséghez meg kevés ez, a látnivaló holnap temérdek.

Nagyapád látott csodát, rémet, ölelte árnyát, talán csillagot, s nem vette észre, összeégett, ezért rád csupán újsághírt hagyott.

De rád hagyom a Tiszát, tied, a fűzfákat, a szedret, fészkeket. Az avaron majd árnyam átsiet, s én, a pogány, majd le is térdelek.

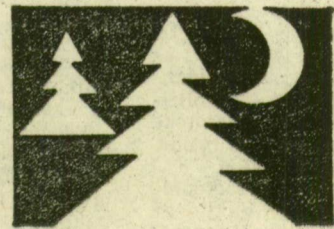
A madárdaltól zengő Tisza-part, összeköt minket, véretem viszed. Egy mosolyod még, hiszem, visszatart, különben is az anyaföld kivét.

és jövőre vissza téged látni. Mivé leszel, kis emberkém? Felelj! A pillanatot, azt még várd ki, a kincseimről lehall a lepel.

Arcom hozom, a szemem színét, mert érted égő, mindkettő parázs. Téged az élet harcra hív még, engem már nem, alatta láss.

Nagyot mondok, a Bolygót én viszem, görnyedt vállamra könnyen fölkapom Atlasz hírében járok, azt hiszem és meztőláb, mint régen, szűz havon.

Be kell már zárni ezt a verset, csipkével, csókkal szegni talán. A kezemben a toll elernyed, s nagyapád réved mives szaván.

Honvágyuk van Szeged után...

Magyarországon 1200 lengyel vendégmunkás dolgozik. Szegeden több építkezéssel hallhatunk lengyel szót, a legtöbben a nemzeti színháznál vannak. Két vállalat, a Polservice és a Budostal kőművesei, hegesztői, ácsai, betonozói, bádgosai és még jó néhány szakma képviselői szorgoskodnak itt. Hordják-viszik a maltert, keverik a betont, szögelik az állványokat. Dolgoznak.

Világéletemben ellensége voltam az egyes nációk elé építhető ornsáknak illesztett jelzőknek. Nincs ilyen német, olyan lengyel, amolyan angol. Ember van, aki dolgozik, ha értelmét látja a munkájának. Ember, aki hisz abban, amit csinál, akinek fontos — például — a szegedi színház. Kicsit feltartottam őket, de azért kedvesen fogadtak. Éreztem, hogy nem pusztán udvariasságból dicsérik Szegedet, az itteni légkört, a nyugodt, derűs hangulatot.

Beszélgetőpartnereim közül Mieczyslaw Kolodziej 1939-1946-ig katonáskodott Magyarországon — kitűnően beszéli a nyelvünket, tolmácsként dolgozik, Wiesław Wójciknak sem okoz gondot, ha magyar munkatárs lép be és jelenti, hogy „összepakoltuk a pallókat és a kengyeleket”. Stanislaw Smiech a Polservice, Wiesław Olszynski a Budostal alkalmazottja. Sok mindent láttak már: közös kirándulásokat szerveztek Csongrád megye más tájaira, sőt Budapestre is. De a legszebb számukra Szeged. A nyugalom... Persze, továbbá faggatózásomra csak elmondják: a bor jó, a lányok szépek...

Nehéz a magyar nyelv, de azért valamennyire mindenki megtanul. Eligazodik már néhány hónap után az ember, kisebb dolgokat egyedül is el tud intézni. Persze, az építőiparban használatos kifejezéseket jegezzük meg legkönnyebben, ezt kell legsűrűbben mondanunk, hallanunk.

— Nagyszerű a magyarokkal dolgozni. Mindenki nagyon jól

érzi itt magát. Csodálatra méltó a magyar gazdaság „gazdaságossága”, ahogy kihasználják itt minden zsebkendőnyi földdarabot. (A pazarlásokat nem vették még észre — szerencsére. Ez a sorok írójának megjegyzése volt, nem mondtam hangosan...)

— Ha vendégmunkásszettel nézem, Magyarországon akkor is rengeteg előnye van. A család meglátogathat, jönnek-mennek a levelek. Az itt dolgozók 90 százaléka nős, családos ember. Hiányzik persze az otthon, de anyagilag, élményben is megéri Magyarországra jönni. Az ünnepeket általában otthon töltjük, szabadságra is mehetünk.

— Bizonyos aklimatizálódás kell, mikor eljön az ember otthonról. Lehet, hogy másutt nem lenne elég 2-3 hónap. Irakban például többet keresnénk, de itt jobb...

— A DÉLÉP-szállóban lakunk mindannyian. Sokat vagyunk együtt és sokfelé megyünk együtt. Ilyenkor, télen már nem rendezünk táborítüzeket, de moziba járunk — óh, az a magyar nyelv! —, ide-oda

— Két munkatársunkat ideköti már a család. Magyar lányt vettek el, gyerekeik vannak.

— Én még nem voltam itt akkor, pedig de szeretnék elmenni egy igazi magyar lagziba!

— Ha két-három napra más városba szól a munkám, honvágyam lesz és hiányozni kezd Szeged...

— Ha a családom meglátogat, nemcsak miattam jönnek szívesen. A lányom kedvence az uszoda volt. És az, hogy rengeteg helyre elmehetett, élvezte, amit látott...

— Tudja, nálunk most nem olyan a helyzet, mint régen volt. De lesz még olyan. Addig persze új és érdekes a gyerekeknek — akik talán a boldogabb Lengyelországra nem emlékeznek —, hogy itt minden van, hogy minden szép és jó. Ha majd megingint így lesz otthon is...

Félmosoly. Úgy legyen!
REGŐS ÉVA